

ενδεικτικές απαντήσεις
ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
πανελλαδικές 2017

A1. Νόμισε ότι (ένας) άνθρωπος με πελώριο ανάστημα και βρώμικη όψη, όμοιος με εικόνα νεκρού, ερχόταν προς αυτόν. Μόλις τον κοίταξε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να μάθει το όνομά του. Εκείνος απάντησε πως ήταν ο Πλούτωνα.

.....
Στο Λατινικό πόλεμο ο ύπατος Τίτος Μάνλιος, καταγόμενος από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι (ή: να κρατηθούν όλοι μακριά) από τη μάχη. Αλλά λίγο αργότερα ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των αντιπάλων προκλήθηκε σε μάχη με τα εξής λόγια: [...]

.....
Δεν σου πέρασε η οργή, όταν εισέβαλες στα σύνορα της πατρίδας (σου); Παρόλο που είχες φτάσει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου πέρασε απ' το μυαλό: «μέσα σ' εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι θεοί του σπιτιού μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά (μου)»; Επομένως αν δεν (σε) είχα γεννήσει, η Ρώμη δεν θα πολιορκούνταν· αν δεν (σε) είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σ' ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω ούτε πρόκειται να είμαι πολύ δυστυχισμένη για πολύ καιρό: αλλά αντίθετα αυτούς, αν συνεχίσεις (ή: αν κατευθύνεσαι), τους περιμένει είτε ο πρόωρος θάνατος είτε η μακρόχρονη σκλαβιά.

Μονάδες 40

B1.

- **ingentis:** ingenter
- **facie:** facies
- **similem:** simillimō
- **quem:** quae

- **exercitui** : exercitus
- **proelio** : proeliis
- **mināci** : minaciōra
- **illa** : illud
- **penates** : penatium
- **nihil** : nulli rei
- **diu**: diutius
- **miserrima**: miser
- **hos**: hāc
- **mors** : morte
- **servitus**: servitutis

Μονάδες 15

B2α.

- **existimāvit**: existimem
- **venire**: veniendo
- **aspexit**: aspice
- **concēpit**: concipient
- **praefuit**: praeesse
- **abīret**: abisset
- **abstinērent** : abstenturam
- **habērem**: habebuntur
- **pati**: passuram esse
- **possum**: possitis

Μονάδες 10

B2β.

- ΕΝΕΣΤ. : ingrediāmur
- ΠΑΡΑΤ. : ingrederemur
- ΜΕΛΛ. : ingressuri simus
- ΠΑΡΑΚ. : ingressi simus
- ΥΠΕΡΣ. : ingressi essemus

Μονάδες 5

Γ1α.

magnitudinis : είναι γενική της (μόνιμης) ιδιότητας στο "hominem".

consul : είναι παράθεση στο "T. (Titus) Manlius".

aliquando: είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα "abiret".

animo : είναι αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα "perveneras".

miserrima : είναι (απλό) κατηγορούμενο στο εννοούμενο "ego" από το συνδετικό ρήμα "futura sum".

Μονάδες 5

Γ1β.

⇒ **esse :** έχει ως υποκείμενό του το «se», ταυτοπροσωπία, (ΛΑΤΙΝΙΣΜΟΣ του ειδικού απαρεμφάτου, γιατί το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου στην περίπτωση της ταυτοπροσωπίας μετά από ενεργητικό ρήμα εξάρτησης τίθεται στη λατινική σε αιτιατική).

⇒ **pati :** έχει ως υποκείμενό του το «ego», γιατί υπάρχει ταυτοπροσωπία τελικού απαρεμφάτου.

Μονάδες 4

Γ1γ. **Dux hostium adolescentem** his verbis proelio **laccessivit**.

Μονάδες 3

Γ1δ.

natus : qui nobili genere natus erat

ingredienti : dum (tu) fines patriae ingrederis (ingredere)

Μονάδες 3

Γ2α.

ΥΠΟΘΕΣΗ: si pergis (οριστική Ενεστώτα)

ΑΠΟΔΟΣΗ: manet (οριστική Ενεστώτα)

Ο υποθετικός λόγος εκφράζει υπόθεση ανοικτή στο παρόν.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΝΤΙΘΕΤΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ:

at contra hos, si perrexisses, aut immatura mors aut longa servitus mansisset.

ΥΠΟΘΕΣΗ ΔΥΝΑΤΗ ή ΠΙΘΑΝΗ για ΠΑΡΟΝ και ΜΕΛΛΟΝ :

at contra hos, si pergas, aut immatura mors aut longa servitus maneat .

Μονάδες 6

Γ2β.

non filium habens

Πρόκειται για **υποθετική μετοχή** (σύγχρονο), συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης «ego», άρα τίθεται σε ονομαστική, αφού το υποκείμενο του ρήματος «habere» είναι το ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης «essem».

Μονάδες 3

Γ2γ.

⇒ “Quem simul aspexit Cassius”: είναι δευτερεύουσα **επιρρηματική χρονική** πρόταση, που λειτουργεί ως

επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στα ρήματα “concepit - curavit”. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο “simul” (ΕΠΙΤΑΞΗ του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ). Εκφέρεται με οριστική, καθώς μας ενδιαφέρει από καθαρά χρονική άποψη, Παρακειμένου, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο.

- ⇒ “**Cum aliquando castris abiret**” : είναι δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα “edixit”. Εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό «cum», ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση μεταξύ δευτερεύουσας και κύριας πρότασης, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους. Εκφέρεται με υποτακτική (γιατί είναι φανερό το υποκειμενικό στοιχείο) Παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου («edixit»). Δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 6

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

**Ρένα Σαρμπάνη
Αντώνης Γαβρίλης**